

Posamezne številke
Navadne Din — 75,
ob nedeljah Din 1.—

"TABOR" izhaja vsak dan, razven
nedelje in praznikov, ob 18. uri z
datumom naslednjega dne ter stane
mesечно po 223 D 10.—, za ino-
mesечно D 10.—, dostavljen na dom
D 11.—, za izkazanec D 10.—,
inštitut po dogovoru.

Naročn. se pri upravi "TABORA"
MARIBOR, Jurčičeva ulica št. 4.

Poštnina plačana v gotovini. Cena današnje številke 130 Din.

TABOR

Posamezne številke
Navadne Din — 75,
ob nedeljah Din 1.—

DREDNISTVO se nahaja v Mar-
iboru, Jurčičeva ul. št. 4. I. nad-
stropje. Telefon interurb. št. 278.
UPRAVA se nahaja v Jurčičevi
ulici št. 4. pritišče, desno, tele-
fon št. 24. — Št. poslovalnice
rušun št. 11.787.

Na naročila brez denarja se ne
odgovarja. — Kolopisli se ne vračajo.

Naslov
Tit. Knjižnica liceja
Ljubljana

Maribor, nedelja 24. maja 1925.

Leto: VI. — Številka: 115

Današnji položaj v Beogradu.

Politično nič novega. — Ministrske konference. Živahnije gibanje v skupščini.

Beograd, 23. maja. Politična situacija je popolnoma neizpremenjena. Pašić še ni prišel v urad. Popoldan bo seja ministrskega sveta.

V skupščini postaja živahnije. Nekateri poslanci so se že vrnili v Beograd. Danes imajo že klubi seje.

Minister za agrarno reformo je konferiral dalje časa z zunanjim ministrom

Stevo Todorović umrl.
Beograd, 22. maja. Včeraj je umrl tu-
kaj član akademije znanosti in najsta-
rejši srbski slikar Stevo Todorović, star
93 let.

glede sporazuma v Firenci. Gre za veli-
ke gozdove na meji, ki so last knezov
Windischgrätz in Schonburg-Walden-
burga, ki spadajo deloma v območje spo-
razuma v Firenci.

V finančnem ministertvu so se posve-
ovali finančni, trgovinski, prometni in
poljedelski minister. Šlo je za trgovinsko
pogodbo z Avstrijo.

Bolgarski zemljedelci so pri- pravljali republiko?

Vlada razkrila načrte Bakalova. — Kralj
Boris za razširjenje sedanje vlade.

Beograd, 23. maja. Po vestih iz Sofije
je vlada službeno objavila, da je izdal
Bakoslav (vodja bolgarskih zemljorad-
nikov in bivši član Stambolinskevega ka-
bineta) načrt o proglasitvi republike v
Bolgariji. Vladni komuniste je vzbudil
senzacija. Bakalov je osnoval tajni cen-
tralni odbor, v katerem naj bi nastopili
tudi komunisti pod egido zemljelcev.
Razdelili so si važna in vodilna mesta.
Bakalov bi postal prezident republike,
pravkar usmrčeni Grčarov ministriški
predsednik, tudi ubiti Petrići finančni
minister itd.

Sofija, 22. maja. Kralj Boris je spre-
jel v daljši avdijenci min. predsednika
Cankova in mu priporočal, naj preosnu-
je sedanjo vlado v koalicijsko.

Amundsen na severnem tečaju.

Po srečnem prihodu se že vrača.

Berlin, 22. maja. Po novih vesteh «B.
Z.» je bilo v trenutku, ko je odletel A-
mundsen, vse prebivalstvo pokonci. Le-
tala so založena z bencinom in oljem za
26000 km dolgo pot. Na poti proti tečaju
utegnejo nastopiti lahni vetrovi, dočim
je za povratek proti Alaksi pričakovati
ugodne vetrove za hrbtnom. Vkljub težki
opremi je odletel Amundsen z letali po-
polnoma gladko.

London, 23. maja. Iz New Yorka brzo-
javljajo: Tukajšnji listi so prinesli vest,
da je Amundsen že dospel na severni te-
čaj. Tu je izvršil nekatera važna zemlje-
pisna opazovanja in se nahaja že na po-
vratku.

Tudi to je važno!

Maribor, 22. maja.

Naproseni, da povodom zdravstvene-
ga dne, ki ga prireja širom države Druš-
tvo za čuvanje narodnog zdravlja, spre-
govorimo nekaj besed o problemu ljud-
skega zdravja, obžalujemo, da nimamo
pri roki podatkov, s katerimi bi pokazali
čitateljem, da smo tudi na tem polju do-
segli in novi državi nekaj pomembnih
uspehov.

Za javne zdravstvene interese skrbita v
prvi vrsti dva činitelja: družba in drža-
va. Družba — to so razna dobrodelna
društva, zasebni zavodi in korporacije,
ki skrbijo za zdravje posameznika. Država
pa vzdržuje bolnice in druge zdravstve-
ne zavode, uvaža v svojo zakonodajo na-
čela socialne medicine, zatira nalezljive
bolezni in skrbi na ta način za zdravje
naroda.

Tekom dobrih šestih let v novi državi
smo videli oba činitelja pri resnem in
smotrenem delu. Vojna je deloma —
zlasti v Srbiji — uničila vse zdravstvene
naprave in zanesla v mase mnogo nalez-
ljivih bolezni, ki nadaljujejo razdiralno
delo vojnega časa. Vsled vojnih naporov,
nezadostne hrane in duševnega trpljenja
je oslabil odporna moč znatnega dela
prebivalstva, tako da imajo bolezni lažje
delo, bolj ugodno pot. Skratka: na tem
področju je bilo toliko razvalin, da se je
bilo treba z vso vmo oprijeti dela za
zdravstveno obnovo naroda. Priznati mo-
ramo, da je našlo to delo dokaj umeva-
nja — ne preveč, a toliko, da smo lahko
bili v naših razdrapanih političnih raz-
merah zadovoljni.

Predvsem je vlada razumela socialno-
medicinske važnosti moderne državne
uprave in je ustanovila naprave, ki v
znatni meri podpirajo boj družbe proti
bolezni in zdravstvenemu propadanju
naroda. Tako omenjamo zlasti otvoritev
dispanzerjev za spolne bolezni in za tu-
berkulozo, ki so namenjeni širokim slo-

jem in nude brezplačno pomoč. Mnoge
bolnice so bile izpopolnjene z novimi od-
delki; dobile so tudi na razpolago razne
nove instrumente na pr. Röntgenove a-
parate, ki tvorijo ponekod zavod zase. —
Ustanovljeni so bili novi bakteriološki
zavodi, Pasteurjevi zavodi in podobno.
Veliko je žrtvovala država za pobijanje
malarije. Naši državni zavodi za boj pro-
ti malariji so vzbudili pozornost celo v
inozemstvu. Ne sicer z državnimi sred-
stvi, a na državno posredovanje smo do-
bili po naklonjenosti Amerikancev v
Skoplju najmoderneje opremljeni zavod
za tropične bolezni. Imamo tri medicinske
fakultete, ki se boljbolj izpopol-
njujejo z znanstvenimi zavodi, kateri
bodo brez dvoma veliko pripomogli k
smotreni izgradnji našega javnega
zdravstva. Tudi sicer skrbi država za
zdravstveno izobrazbo in za razširjanje
higijene. Ne smemo pozabiti socialne za-
konodaje, predvsem zavarovanja proti
bolezni in nezgodam, ki omogoča takoj-
šnjo zdravniško pomoč tudi onim, ki bi
jo sicer iskali le v skrajni sili, dalje
skrbstva za invalide, slopce, gluhozeme
itd.

To so pozitivni uspehi države. Družba
se sicer ne more pohvaliti z enakimi, kaj-
ti mi nismo Amerika, kjer večina dobro-
delnih zavodov zavisi od zasebnih sred-
stev in kjer je družba pri humanitar-
nem delu daleko aktivnejša od države. A
tudi mi imamo lepo število društev, ki
delajo za zdravstveno blagostanje nara-
da. Ne bomo jih naštevati; omenjamo le
društva za boj proti največji sovražnici
našega naroda — tuberkulozi. Ta druš-
tva so poleg zdravniškega stanja, ki se z
malimi izjemami vsledar zaveda svoje-
ga važnega socialnega poslanstva v na-
rodu, glavni organ zasebne inicijative za
ljudsko zdravje.

Sveda, ako bi tem nesporno pozitiv-
nim točkam postavili nasproti negativ-

ne, to se pravi: če bi hoteli povedati, kaj
se ni storilo in kaj bi se bilo lahko sto-
rilo, tedaj bi vse to izgledalo v nekoliko
drugačni luči. A mi smo realisti in raču-
namo vedno z dejanskimi razmerami, ki
v taki državi kot je naša, niso ravno
preveč pripravne za izvršitev kdove ka-
ko idealnih socialno-medicinskih progra-
mov. Mi vemo, da nas čaka še ogromno
dela. Predvsem je potreben odločen boj
proti tuberkulozi. Tisoče in tisoče ljudi
nam ugonablja vsako leto in milijoni na-
rodnega premoženja gredo radi silne
razširjenosti te bolezni v izgubo. Tu bo
še treba marsikaj storiti, a glavno je
vendarle dobra regulacija socialnih raz-
mer, higijensko izboljšanje hrane, stan-
ovanj in delavnice. Tu ima ravno družba
sveto dolžnost, da se zbere v obrambno
in napadalno vojsko. Potem je treba za-
tirati alkoholizem, ki je rak-rana našega
naroda. Mnogo bolnie v naši državi je v
zaostalem stanju, vse pa potrebujejo iz-
datnejših sredstev, da bodo lažje ustrez-
zale sedanjim zahtevam. Ogromno dela
še čaka naš na zdravstvenem polju lju-
di, ki ljubijo človeka in narod ter mu
hočejo pomoči. Trdega, a hvaležnega de-
la! Zlasti so dolžna naša društva širiti
higijensko omiko med ljudstvom. Velik
del države je v tem oziru grozovito za-
ostal, ta primitivnost pa vsem škoduje.
Treba nam je higijenske izgradnje jugo-
slovske vasi, jugoslovskega mesta.
Zdravili bivališče za telesno in duševno
zdrave ljudi! To je program bodočnosti!

Na dan zdravja se zavedamo važnosti
vsake resne akcije, ki se trudi, da bi po-
vzdignila, regenerirala in utrdila biolo-
ške korenine našega jugoslovskega
narodnega drevesa.

Notranjepolitični položaj na Češkoslovaškem.

(OEPS) Praga, 19. maja.

Vprašanje carine poljedeljskih proiz-
vodov na Češkoslovaškem, ki ogroža ob-
stoj vladne koalicije in silno vznemirja
politične duhove, še ni rešeno, vendar pa
politični krogi upajo, da se bo položaj
boljšal. Ponovno so se oglasili glasovi,
da se bo kriza rešila mirnim putem in s
sporazumom. Vzlic temu so se v nekate-
rih listih pojavile vesti, da se bodo te-
kom tekočega leta vršile državnozbornske
volitve. To kaže, da se še danes ne more
trditi, da bi bila situacija sigurna. Glav-
ni vzrok, da še ni rešena kriza, je odlga-
ganje rešitve poljedeljskih carin. Mini-
strski svet pretresa nove osnutke, ki bi
utegnili omogočiti socialnim demokra-
tom pomirljivejšo taktiko, ako bi prišlo v
parlamentu do reševanja tega vprašanja.
Obstoja pa malo upanja, da bi socialni
demokratje spremenili svoje stališče v
vprašanju carin, ker so vezani na sklepe
strankinega vodstva. Nasprotno se v po-
litičnih krogih vključuje možnost, da bi
socialni demokrati, če bi vlada ustvarila
socialno zavarovanje in predložila druge
važne zakonske predloge, mogli spreme-
niti taktiko in celo v slučaju izstopa svo-
jih ministrov podpirati Švehlov kabinet.
V političnih krogih se mnogo govori o
tem, da bodo social. demokratični mini-
stri ostali še nadalje v vladi in da bi se
pripravljena rekonstrukcija vlade tika-
la le nezasedenih resortov. V kuloarjih
se je tudi zelo govorilo o osebnih spre-
membah v kabinetu. Posebno pozornost
je izzbvala verzija, po kateri naj bi posl.
dr. Kramář zamenjal dosedanjega mini-
stra ing. Bečka. Tudi te trditve, ki se je
pojavila že pred nekaj meseci, še ni mo-
goče smatrati za sigurno.

M. Rozmanova.

Srbska gostoljubnost.

Da so Slovani gostoljubni, smo čuli
že mnogokrat, občutili pa so to Mati-
čarji prav posebno za časa svojega bi-
vanja med brati Srbi. Vsako daljše
potovanje utruja, in zares utrujeni smo
tudi mi izstopili na beograjskem kolo-
dvoru. Kakor poživljajo godba utrujen vo-

jakov korak, tako je nas razdramil
prisrčen sprejem, ne samo govor, pe-
sem nam je zaorila v pozdrav, vso
bojazen in dobršen del utrujenosti so
nam znali gostitelji izbrisati iz naše
zavesti. «Prav blizu kolodvora jim po-
strezimo s kavo!» Ljubeznivo so po-
stregli z dobro belo kavo. In sedaj naj-
prej počivati! Pridržali so avtomobili,
vska določen za posebno skupino za-
spancev. V par trenutkih je bila cela
velika gruča pevcev in pevk pod
streho pri gostoljubnih bratih. Mnogi
izmed nas je dobil na razpolago kope-
lji, vsak pa udobno postelj in skrbno
dobrohotnost.

Samo čuteč človek more biti tako
skrben, kakršne so se pokazali Beo-
grajčani. Visoka dama, ga. min. Trif-
kovičeva je n. pr. preskrbela pevkam
prenočišča v zavodu «Kola srpskih se-
stara» in «Udruženja domačica». Pri-
šla je osebno z neko drugo damo po-
gledat, da-li so njene varovanje dobro
oskrbovane; skrbno povprašala, če
nam je dobro in želela, da bi se poču-
tile v njeni oskrbi kakor doma. Hval-
ležne in ginjene smo bile nad to do-
brohotnostjo. Počivale smo izvrstno,
prebudila nas je vestna predstojnica
zavoda, čula je nad nami kakor nad
svojimi gojenkami.

Popolne so namenili Beograjčani
svojim gostom v zabavo in razvedrilo.
Pokazali so nam svoj glasbeni zavod
«Stanković» in «nemoj, da otideš, dok
nijesi popio čašicu crne kafe!» — Naj-
lepši parnik plovbenega sindikata, o-
krašen z zastavicami, je bil priprav-
ljen za goste, ki naj bi napravili izlet
z ladjo po Donavi in Savi. Krasna vož-
nja in najlepše vreme! Menjaje sta nas
kratkočasila pesem «Stankovića» in
vesele koračnice vojaške godbe. O,
bratje, nepopisno svetel je spomin na
tisto popoldne!

Vsak posamezen in vsi kot celota
ste se trudili, da nam olepšate bivanje
pri vas; zdi se nam skoro, da ste celo
tekmovali v tem oziru. Veleindustrijec
Milan Vapa nam je priredil krasen, bo-
gat banket po koncertu. Tu smo dobili
utis, da ni nič predrago za milega
gosta!

Nekoč mi je pravila tovarišica po
smrti svoje matere, da najbolj čuti nje
izgubo — pri mizi. Ko sreba kavo ali
obeduje, takrat jo najhujše prime osa-
mlost, zapuščenost. Tega sem se
spomnila, ko sem drugi dan zagledala
«Stankovičarje», da so prišli obedovat
z nami. Te izvanredne pozornosti jim
ne bomo nikdar pozabili. In naj ome-
nim še gđc. Zoro St.! Vedno enako
ljubezniva in postrežljiva! Nikdar ni
pokazala utrujenosti, vedno je poma-
gala in svetovala po svojih bogatih iz-
kušnjah, njena marljivost in vseobča
pozornost nam je marsikje ugledila
pot, hranimo ji najlepši hvaležen spo-
min!

Kako prisrčno je bilo slovo! Mar-
skatero oko se je orosilo, težko smo se
ločili eni in drugi. Hvaležnost je govo-
rilo oko, hvaležnost je izražala roka,
poljub je zapečatil pobratimstvo med
gostitelji in gosti. Dali so nam še cvet-
ja na pot in že nas je vlak vedno bolj
oddaljeval od milih in gostoljubnih
Beograjčanov.

In kako je bilo v Novem Sadu?
Prav nič drugače nego v Beogradu!
Povsod si našel odprte roke, prijazno
lice, dobro besedo!

Na kolodvoru nas je pričakala cela
množica, izmenjali so se prisrčni po-
zdravni govori, nato pa v kočije in haj-
di v mestno zborovalnico. Tam so no-
vosadske dame sprejele naše pevke v
svojo oskrbo. Dve sva stanovali pri od-

lični dami, ženi novosadskega odvetnika. Ob vstopu v njen dom je iskreno želela, da bi bili zadovoljni s tem, kar more nuditi njena hiša. Samo je bila neumorno pozorna napram nima; njenemu paznemu motrečemu gospodinjstvom očesu ni ušla niti ena naših želja. Dasi je mnogo delavnih rok pri hiši, je obavila za goste kolikor mogoče sama; sama je oskrbela kopeli, okusno in bogato obložila mizo, dala pomečkani koncertni obleki zlikati, pripravila udobni postelji. Poleg skrbi za številno družino je imela vedno še dovolj časa za goste. Znani je bila, ko so nam razkazovali mestne znamenitosti in nas krasno pogostili v hotelu na obrežju Dunava. Čast in hvala njeni gostoljubnosti!

Novosadčani so nam delali družbo pri kosilu, z nami so bili, ko smo si ogledovali podonavske monitorje. In mnogo jih je bilo z nami zvečer pri poslovnem banketu v častniškem domu. Tu so celo mislili na črne obleke, da pokažejo svojo pozornost napram gostom. Pri nas bi žal rekli, saj so tako domači, kaj nam treba črne obleke. Ni tako, domači in prijazen si lahko tudi v črni obleki, a gostu si s tem izkazal čast, kar mu gotovo dobro dè. Pri večerji so nam peli in godli, vsak je pazil, da udovolji gostu. Pristrčno je bilo tudi slovo.

To vem povedati jaz, a vsak Matičar bi znal kaj podobnega. Tako dobro nam je bilo med Srbi, da smo že takrat sklenili, da bomo doma to naglas povedali, da slišijo vsi, kako bratska in gostoljubna so nam srbska tla.

Doma in po svetu.

— **Učiteljska imenovanja v mariborski oblasti.** Imenovani so: za učitelja pri Sv. Martinu na Pohorju (srez Maribor-desni breg) Fran Cvetko, bivši učitelj; za učitelja v Stanjeveh (srez Murska Sobota) Viktor Stajnik, bivši učitelj; za učitelja pri Sv. Marjeti pri Ptujju Josip Novačan, bivši učitelj; za učitelja pri Sv. Križu pri Rogasli Slatini Alfonz Gorup, bivši učitelj; za učitelja v Čadranu (srez Konjice) Fran Iglar, absolvent učiteljskega; za učitelja v Gornji Radgoni (srez Ljutomer-Gornja Radgona) Anton Kekec, absolvent učiteljskega; za učitelja v Zitečki vasi (srez Maribor-levi breg) Marija Franko, absolventinja učiteljskega; za učitelja v Tepanjah (srez Konjice) Meta Rainer, absolventinja učiteljskega.

— **Orlovski dirndaj v Jarenini.** Prešli smo: Ne bi rabili izraza dirndaj, da ni »Slov. gospodarske« v svoji goreči krščanski ljubezni in poštenosti tako nazival sokolske svečanosti v Jarenini. Da pa bo »Slov. gosp.« prav razumel, kaj je »dirndaj«, mu pojasnimo to-le: »Dirndaj« je, ako župnik pri Sv. Jakobu na prižnici dela reklamo za orlovski »dirndaj« ter tako zlorablja cerkev v strankarsko zagrizenost. Dirndaj je nadalje, ako znani strankarski fanatik grozi svojim vini-

čarjem z odpustom, ako se kateri vdeleži sokolske prireditve, a obljublja vsakemu liter vina, če pride na orlovski dirndaj. Silno zopern dirndaj je, ako isti nestrpnež nagovarja pevce, naj nikar ne pomagajo peti žalostinke na grobu blagopokojnika ter tako razliva strankarsko sovraštvo v deželo svetega miru. Pa ako obljublja tretjalko sv. maše, samo naj pošlje Bog Sokolom dež, potem pa krog in krog dežuje, Jarenina pa ostane lepa, to je »Slov. gosp.« mučno neprijeten »dirndaj«. Tudi je ogaben »dirndaj«, ako »Slov. gosp.« laže, da se razen učiteljsva ni udeležil sokolske prireditve nikdo od domačega občinstva. Že pri nagrobnici blagopokojnemu Skrbinsku so sodelovali, kakor smo videli, poleg posestniških sinov ugledni pevci kmetje in posestniki obrtniki. Tisti velecenjeni kmetje, med njimi tudi domači g. župan, obrtniki in številni kmetijski sinovi in hčere, ki so se vdeležili krasno uspele sokolske prireditve v Jarenini, pa se naj zahvalijo »Slov. gosp.«, ako jih nazivlje z »nikdo«. Čast jim, da ne odobrujejo hujškanja in grdega sovraštva. Ne želimo Orlom hudo, kakor oni nam, le naj se kratkočasijo ob lepem vremenu. Obsojamo pa sovražno grdo hujškanje, ker je protiversko in posurovlja bližnjega.

Do cilja

prideš prej in lažje, ako si zdrav in vesel. Zdravje in dobro voljo si ohraniš, ako imaš vedno pri sebi **„TORO“** prsne karamele, ki s svojim prijetnim okusom in zdravilnimi snovmi iz 5 slovitih zelišč kaj dobro učinkujejo na prebavo, proti prehlajenju ter so tudi otrokom neškodljive. Dobite jih pri vsakem trgovcu za 3 dinarje. 1048

— **Kongres Saveza finančne kontrole** se vrši dne 28. in 29. maja v Splitu.

— **160 tožb proti »Balkanu«.** Pri beograjskem sodišču je vloženih 162 tožb proti znanemu dnevniku »Balkan«. Nekoliko obsodb je že izrečenih in sicer sta direktor Svetolik Savić in odgovorni urednik obsodena na skupno 47 mesecev zapora in čez 200.000 din. globe.

— **Kovinski denar dobimo** baje že v juniju in sicer po 50 par, po en in po dva dinara. Pripravlja se tudi kovanje zlatega denarja po 20 dinarjev.

— **Sneg v Južni Srbiji.** Dne 21. maja je na nižjih hribovih v Južni Srbiji, med drugim tudi v Prilepu, zapadel 30 cm debeli sneg. Iz Ohrida poročajo istega dne: Sneži. Propadle so setve, letošnja sadna letina uničena.

Orig. angleško in modno sukno

kupite najceneje pri trrdki 1056

Fr. Mastek, Glavni trg.

— **Maršal French umrl.** V Londonu je umrl znani maršal French, za časa svetovne vojne glavni poveljnik angleške armade. Po vojni je bil član vrhovnega sveta.

— **Nesreča med kosci.** Iz Slov. grada nam pišejo: Dne 17. majnika je kosil travo najemnika sin Al. Sinreich iz tukajšnje okolice. Pri košnji mu je kosa zdrknila ter zadela njegovega zraven stoječega 13letnega brata Karla tako v trebuh, da je kmalu na to vsled tega umrl.

— **Železniški park naše države.** Iz najnovejših statistike ministrstva za promet posnemamo, da je v naši državi 1117 lokomotiv za normalni tir, od teh je 831 pokvarjenih. Ozkotirnih je 440, od teh 294 pokvarjenih. Vagonov za normalne tire ima naša država 28.797; vagonov za ozkotirne proge pa 3892. Tekom tega leta bo v privatnih in državnih tvornicah popravljenih okoli 5000 vagonov in 300 lokomotiv.

— **Justifikacija v Celju.** Danes zjutraj je bil na dvorišču okrožnega sodišča v Celju obešen 24letni Franc Podlessek, ki je oropal in umoril delavko Ano Kločakar v Vojskem. Justifikacija je izvršil krvnik Mausner iz Sarajeva. Zadnja justifikacija v Celju je bila l. 1896.

— **V času rimskih romanj.** V Rimu se je vrgel iz Palestine došli romar Incalmorskega kopališča, je navezana ves Maria pod vlak in ostal na mestu mrtev.

— **Nasledniki Čaruge.** V Kužminu v Slavoniji so orožniki ujeli opasno razbojniško tolpo, katero je vodil neki Mehmed Mešinović pod napačnim imenom Nikolić. Med roparji je bil tudi neki bogat posestnik in kavarnar. Izvršili so mnogo vlomov, ropov in grozodejstev. Samo v eni noči so hoteli vlomiti in ropati na dvanajstih mestih, kar pa se jim je le deloma posrečilo. Oboroženi so bili s puškami in revolverji.

— **Mačehinski Vatikan in naše katoličani.** Zagrebški »Obzor« se pritožuje, da so v Vatikanu pri sestavljanju komisije za proslavo XVI. stoletnice nikejskega sabora popolnoma pozabili na katoliške Hrvate in Slovence. Vsi katoliški narodi so zastopani, celo Irce in Angleže, le iz Jugoslavije ni nikogar, dasi leži veliko bolj na vzhodu nego Irski in je tedaj njen katoliški svet bolj zainteresiran na proslavi nikejskega sabora. — »Obzor« sklepa: »Podobno ignoriranje našega naroda s strani Vatikana, o katerem pa to, kar smo navedli, ni prvi primer, kaže, da so na vodilnih mestih katoliške Cerkve tudi po polomu Avstrije ljudje, ki nas nikakor ne marajo.«

— **Slovska umetnost v Ameriki.** Kakor poročajo iz Newyorka, je na repertoarju Metropolitan opere za prihodnjo sezono Smetanova »Prodama nevesta«. Dirigiral bo Bodanski, režiral pa Čeh Vynetal. Nadalje bodo v Newyorku uprizorili »Stvar Makroptilos« od Čapeka. Od

njegovih del sta bili v Newyorku uprizorjeni utopistična drama R. U. R. in »Iz življenja žuželca«.

— **Zopet vladna kriza v Belgiji.** Po kratkem, niti mesec dni trajajočem delovanju je bila v petek strmoglavljena belgijska vlada s klerikalnim ministrom predsednikom Van de Byvere.

— **Preobrat v radiotelefoni.** Znanl izumitelj Marconi napoveduje revolucijo v radiotelefoni. Posrečilo se mu je izumiti način za izražbo kratkih električnih valov. Doslej so v radiotelefoni uporabljeni dolge valove. Uvedba kratkih valov bo povzročila v radiotelefoni pravecati preobrat.

— **Veliko vrtno veselico priredi v nedeljo 24. maja v Sv. Martinu pri Vurbergu** tamkajšnji ustanovni odbor prostovoljnega gasilnega društva in prosi obilne udeležbe.

Gasilsko slavlje v Marenbergu.

Marenberg, 19. maja.

Na Vidov dan dne 28. junija se bo vršil v Marenbergu zlet Slovenjegraške gasilske župe. Zlet bo vodil župni načelnik g. dr. Železnikar. Ob tej priliki bodo trem zaslužnim gasilcem izročeni zlate, šestim pa srebrne kolajne, katere jim je podelilo Njegovo Veličanstvo kralj Aleksander I. Ker obhaja tega dne Prostov. gasilno društvo v Marenbergu 50letnico svojega obstoja, je društvo že pričelo delom, da bo slavlje kar najsijajnejše. Priredila se bo velika vrtna veselica, pri kateri bodo sodelovali: popoln moški zbor pevskega društva »Drava« iz Maribora, pevsko društvo »Velka«, domače pevsko društvo in pevski zbor iz Vuzevce in Mute. Preskrbljeno bo za vsako vrstno zabavo in razveseljevanje. Kdor je že bil v tem lepem kraju, se gotovo veseli spominja krasne prirodne lepote marenberške kotline. Saj prihajajo semkaj vsako leto mnogi letoviščarji in izletniki, toda žal po večini Nemci, do čim naši ljudje premalo cenijo to lepo obmejno postojanko. Vsled tega se kraj ne more v narodnem oziru tako razviti, kakor bi se sicer lahko.

Opozarjamo širšo javnost na to prireditve z željo, da bi se slavlja udeležilo kar največ občinstva. Zlasti narodni Maribor bi naj ne zamudil lepe prilike in naj pohiti dne 28. junija v Marenberg. Gostom iz Maribora se nudi izredno lepa železniška zveza, in sicer se peljejo z izletniškim vlakom, ki odhaja ob 1. uri popoldan iz Maribora in se vrača ob 9. zvečer zopet nazaj. Pri vsakem vlaknu bodo čakali vozovi, ki bodo goste brezplačno prepeljali od žel. postaje v trg. Železniška voznja bo za te izletnike in za gasilce za 50 odst. znižana.

Ljubitelji gasilstva, lepega petja in naših obmejnih krajev, pridite toraj na Vidov dan vsi v Marenberg! Gotovo je, da bo slehernemu posetniku ta dan ostal v najlepšem spominu.

Kupujte srečke Doma ubogih!
Cena Din 50.—

Učite se strojepisja in stenografije! Šola ANT. RUD. LEGAT, Maribor, samo Slovenska ulica 7, telefon 100.

B. Borko:

Od Ljubljane do Firenze.

(Konec).

Že se je nižalo solnce za Apenine, ko je vlak privozil na postajo v Bologni. Tu smo stali dobre četrte ure, preskrbljujoč se za nočno vožnjo z oranžami in drugimi italijanskimi tolažili. Kolodvor je — kakor v večinoma v večjih mestih na Apeninskem polotoku — daleko bolj reprezentativen nego naš beograjski in zagrebški, da ne omenjam manjših mest; vendar pa promet ni kdovekako živahen. Bologna ima čedno okolico; zlasti me je mikal dokaj visok hrib nadaj za mestom, s samostanom in elpresovim gajem na vrhu, odkoder utegne biti krasen razgled čez Emilijo in na Apenine. Ko smo se na povratku iz Firenze ustavili za dobrih 6 ur v Bologni in si ogledali njene posebnosti, sem se moral odpovedati temu izletu, ki bi bil obilo poplačal trud.

Sama Bologna se ne dviga nad nivo provincijalnih italijanskih mest. Njeno ime beremo pogosto v zgodovini pa-pesstva; ima lepo število cerkva in samostanov, staro univerzo, galerijo umetnosti in še razne druge zanimivosti. Izprehod po Bologni je zanimiv: že zavoljo njenih arkad, ki jih imajo vse glavne ulice in pod katerimi vlada blagodejen hlad.

Katedrala je zidana po vzoru firenške S. Maria del Fiore, a zaostaja daleč zanjo. Bolognjci so bili nekoč veliki lo-

kalni patrioti — ker take lastnosti ne izumirajo rade, so bržčas še dandanašnji — in so nagajali Firencane s tem, da so jih posnemali. Učenec pa je bil slabši od mojstra in že sama katedrala je najboljši dokaz, da so imeli Bolonjci več ponosa nego umetnostnega duha in — denarja. Zavoljo preslabih gnotnih virov so morali katedralo končati daleč pred dovršitvijo; odtod njena neskladna arhitektura. Pri neki drugi cerkvi imajo nagnjen stolp, ki pa zaostaja za proslulim stolpom v Pisi; tudi tu so jo Bolonjci nekoliko polomili, kajti njih manien je bil, sezidati mavačen campanile, pa se jim je začel sredi dela sesedati, vsled česar so ga morali postaviti tako, da je ena stran stolpa veliko tanjša od druge, ki je jako močna; stolp je nekoliko nagnjen in se zdi ob strani višjega in ravnega tovariša kakor opotekajoč se človek kraj junaškega hrusta. Sicer je Bologna izrazito študentsko mesto, ki kaže že na ulicah, v parku in v gostilnah nekaj tiste vesele poezije kot jo ima Heidelberg, nekaj mladostne prešernosti in njenega »Gaudeamus igitur, juvenes dum sumus...« Bolonjska univerza je stara in že zdavnaj na slavnem glasu, osobito pravna fakulteta, ki je ena najstarejših v Evropi. Bologna ima dober glas tudi v zgodovini umetnosti; imela je posebno slikarsko šolo, čije dela skrbno varujejo v pinakoteki. Tam vidiš predvsem Rafaelovo sv. Cecilijo, ki je že sama vredna, da plača 3 lire vstopnine, dalje dela Tiziana, Bellinija, Guido Renija in števil-

nih drugih mojstrov do baroka in deloma tudi preko baroka do novejših dobe.

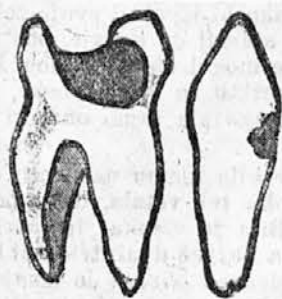
Ko je hitel vlak mimo bolonjskega predmestja, čigar številne vile s cipresami in pinijami dajejo popotniku slutnjo o blaženem ugodju in idilični tišini bolonjskega življenja, je zapadajoče solnce barvalo z večernimi bojami griče, ki tvorijo prednjo stražo Apeninov. Njih pobočja so tuhtam močno razrovana, ali pa kažejo skoraj rdečo prst, ki so iz nje najbrže že davni etruški lončarji oblikovali piskre in urne ter v njih zažigali darove svojim bogovom. Vmes med griči se razprostira mična dolina, ki bi nas spominjala pejsaja Slovenskih gor, če bi bile med drevjem lične bele hišice. A belih hiš je tu malo; Italijan ljubi močnejše barve, zamj je lepota hiše v njenem starinskem zidovju, v fasadi, v nekaki nesimetriji oblik, ki se najbrže ujema s prirodnim stilom južne pokrajine.

Bolj ko se je večerilo, bolj se je ozilo obzorje. V prvem večernem mraku so vstajali pred nami Apenini, zastaven oklep, ki viteško obdaja vitko Italijo in se končuje pri dveh morjih: Jadranskem in Ligurskem. Začela se je vožnja skozi tunele, ki jih je med Bologno in Firenzo kar 22. Apeninsko gorovje se zdi — vsaj ob tej prog — nekoliko bližje človeku nego naše gorovje; krotkejšje je, bolj uglajeno, brez velikih strmin in ostrih kontrastov. Na podnožju in na pobočjih so vasi, trgi, mesteca; Remo teče čist in pohleven kraj obrežja, ki je mirno, prisojno in polno travniške poezije. Izžeto gor-

ska kamenje in dolinska flora dišita po jugu. Vendar pa so se nam Apenini razodeli nekoliko svobodnejše šele na povratku; na poti v Firenzo jih je kmalu zagrnila nočna tema, iz katere so se v bledi luči mapol pooblaščene lune nejasno in včasih pošastno risale njih konture, njih zajetni hrsti in široka, izbočena bedresa.

Bilo je že pozno zvečer, ko sem na neznan postaji dokaj visoko na Apeninih, kjer se je vlak ustavil, slišal večerno žgolenje slavčaka. Komaj streljaj daleč se je bočila gora, vsa listnata in polna kakor za hajduke. Luna je sijala nad goro in razspavalala snopje rumenkastih žarkov; onkraj so pod goro blestele luči in tišina je bila nad krajem. Nikdar se mi ni zdela slavčakova pesem toli umljiva in gorka ko tu v Apeninih, na prvem potovanju daleč od domovine...

A bil je le kratek sentimentalni intermezzo. Sicer se je Italija docela zagrnila z zavese temi; ostal je le še maš vagon — od vrat do vrat slovenski vagon. Polagoma je začela vožnja utrjati; to se je okoli 22. ure že prilično občutilo. Naša »nobilita« — g. svetnik, g. minister in kar jih še lahko prištejemo sem, ne izključujoč seve damske sveta — je po skromni večerji in izčrpnem kramljanju jela poslušati zapeljiv glas Morfeja, ki se je dotaknil z rdečim makovim evetom tudi moje sosede, lepe Zagrebčanke; le gospodična Tekla je veselo čebljala od klopi do klopi in se borila proti utrujenosti z zanimivo telovadbo na klopih, kar je

Slika votlih ozir. razjednih zob.

Zoboboli spadajo med najhujše muke, ki se jih pa lahko obvarujemo, ako si redno in pravilno čistimo zobe. V največ slučajih izhajajo bolečine od votlega zoba. Da postanejo zobje votli, temu so vzrok gnilobni procesi v ustih, ker je to prvi povod, da začno zobje gniti. Jasno je, da moramo gnilobne procese v ustih preprečiti, ako se hočemo ubraniti, da nam zobje ne zvotlijo. Dosežemo pa to sigurno na ta način, da rabimo za antiseptično (gnilobo preprečujoče) izpiranje ust **Odol**. Ne smete pa nas napačno razumeti. Mi ne priporočamo nikakega univerzalnega zdravila proti zobobolu; Odol je za vsakodnevno nego in čiščenje zob in ni nikako zdravilo zoper zobobol. Trdimo le samo to, da povzročajo zobobole v največ slučajih votli zobje in da se votlih zob moremo obvarovati z redno in dosledno nego ust in da se jih samoumevno tudi moramo obvarovati. Važno je pri tem to, da si moramo usta čistiti in negovati vsak dan in to z resnično antiseptično tekočino. Sicer zelo razširjeno čiščenje z zobnim praškom ali zobno kremo samo ne zadostuje, ker ostanejo pri tem najbolj nevarna gnilobna zajedališča nedotaknjena (na notranji strani kočnikov in v zobnih špranjah). V tem slučaju se je izkazal Odol kot najbolj sigurno antiseptično sredstvo. Odol čisti usta in zobe vseh gnilobnih snovi, ki razjedajo zobe. Ako kdo redno zjutraj, opoldne in zvečer rabi **Odol** za izpiranje ust, se najbolje in za vedno ubrani gnilobnih procesov. Radi tega najnujnejše in z mirno vestjo nasvetujemo vsem, ki si hočejo ohraniti svoja usta in zobe popolnoma zdrave, da se navadijo za čiščenje zob vedno in redno rabiti **Odol**.

Narodno gledališče.

REPERTOAR.

Sobota, 23. maja «Marta», ab. B (kuponi). Zadnjič v sezoni.

Nedelja, 24. maja «Hamlet» (kuponi). Repriža «Hamleta» v mariborski drami. V nedeljo dne 24. maja ob 20. uri se bo vprizorila drugič veličastna Shakespearjeva drama «Hamlet», ki je dosegla pri prvi vprizoritvi zelo lep uspeh. Delo je razdeljeno na 15 slik ter kodluje ves dramski ensemble. Predstava se vrši za izv. (kuponi).

«Tosca» v mariborski operi. V kratkem vprizorili mariborska opera eno najboljših, najefektnjših in najpopularnejših Puccinijevih opernih del «Tosca». «Tosca» je opera svetovnega slovesa in menda ni danes gledališča (kjer se vprizorjuje opera dela), ki ne bi imelo stalno na repertoarju te privlačne opere. Obenem pripomnimo, da se bo letošnja opera sezona zaključila takorekoč s tem delom. — Naslovno partijo bo pela ga Mitrovičeva. Delo študira, glasbeno in režijsko ravnatelj opere g. Mitrovič. — Obširneje notice o «Tosci» bomo prihajali prihodnji teden.

Sokolstvo.

o Članstvo sokolskega dr. v Mariboru ponovno pozivamo, da se čim številneje udeležijo okrog. naraščajškega zleta dne 24. tm. v Smarjeti (post. Rače-Fram). Naraščaj in deca odhajajo iz Maribora z vl. ob 7.53 zj. za ostale udeležnike je najprimernejši vl. ob 13.20. Povratek za naraščaj iz Rače-Frama ob 18.33 (prihod Maribor 19.02). Naraščaj, deca in njega vodniki v kroju, ostalo članstvo v civilu z znaki! Vožnja je za vse udeležnike polovila! Zdravo. — Odbor.

o Zrebanje velike loterije, ki jo je priredilo Sokolsko društvo v Ljubljani. I. v korist zgradbi svojega doma na Tabornu je preloženo na dan 15. septembra 1925. To v vednost onim, ki so si že nabavili

slednjič napotilo celo naše italijanske sosede, da so po kratkem kukanju skozi steklena vrata takisto premerili in nategnili svoje žilave ude. Samedu da je to bilo veliko manj zanimivo nego v našem vagonu, kajti tu je telovadila strokovnjakinja in pa — no, zamislite si! Juna nam proviziranem telovadišču in primerjajte to podobo z laškim zidarjem, ki premika kratke, suhe noge...

A tudi to ni moglo pregnati utrujenosti. Bobneče je hitel vlak skozi predore, piskal, sopol in bruhal oblake duševnega dima; v vagonu je postajalo vedno bolj zatohlo vzlic hladnemu planinskemu zraku, ki je med tuneli dotekal skozi okna.

Ko sva s pesnikom Tonetom preraševala zadnja literarna vprašanja naše mlade generacije in ni ostalo nič drugega ko utrujeno šumenje v glavi in črne apeninske sence zunaj — je pričelo tudi mene lomiti, dokler me ni nenadoma, skoraj kot «dens ex machina», vzhitil in razvnel pogled na nočno Pistojo, pogled z gore v dolino, posejano z raznobojnimi lučmi kot pomladanski travnik s cvetličami. Skozi prvi val spanca so zablistele le daljine luči kakor okna pravilnega gradu, neznanega gradu, ki se mu je približal utrujen popotnik s svetlo nadejo in veliko vero.

Se 30 kilometrov vožnje. Gorski obri si na ozkem nočnem obzorju so se znižali, čez nekaj časa se je na eni strani odprla ravan, ki jo je označevala dolga, neprekinjena plast meglice; vanjo je padal skozi

srečke in pa vsem, ki jih še nimajo. Ker obsega loterija nad 2.300 dobitkov. v skupni vrednosti ca. 200 tisoč dinarjev in znašajo na pr. glavni dobitki 50 tisoč, 25 tisoč, 15 tisoč, 10 tisoč dinarjev, več dobitkov po 5000 din. itd., bo gotovo vsak rad posegel po srečkah, ki stanejo le 10 D komad. Vse one, ki si žele nabaviti srečke in s tem pridobiti možnost, da zadenejo enega izmed bogatih dobitkov vabimo, naj se prijavijo pisмено ali ustmeno v društveni pisarni v Narodnem domu, da moremo naročiti še v prednaročni primerno število srečk. Odbor.

o Naš sokolski dom. Izšla je druga št. Vestnika odseka za zgradbo Sokolskega doma v Mariboru, ki ga urejuje br. dr. Kovačič. Zaradi štedljivosti je ta številka litografirana. Prinaša zanimivo vsebino notranjega društveno-organizatoričnega značaja s sledečimi članki: Dom na vidiku! Iz odbojovih sej. Iz telovadnice. Blagajniško in knjižničarjevo poročilo. Iz poročila. Iz telovadnice posnemamo, da telovadi 13 oddelkov obeh dec, naraščajev in članstva, skupno 527 telovadcev. Blagajniško poročilo za 1. četrtletje 1925 izkazuje 155.147.76 din. prometa. — Društveno izvestje vsakomur toplo priporočamo.

Mariborske vesti.

Maribor, 23. maja 1925.

m Imenovanja. Za profesorja državnega ženskega učiteljskega je imenovana gđe. Marija Pirjevec. — Vpokojen je g. Leopold Pavlin, učitelj na IV. deški osnovni šoli v Mariboru.

m Odlikovanje. Glavni odbor društva Rdečega križa v Beogradu je odlikoval go. ravnateljico H. mešč. šole v Mariboru, Antonijo Ztupce, kot agilno delavko za Pomladke Rdečega križa in za druge humanitarne ustanove s srebrno kolajno.

m «Našat Straža» je prinesla v zadnjih številkah cele serije klevečniških napadov na Križevsko opokarno, Slovensko banko in Slavensko banko ter funk-

pare oblakov refleks lune. — večno spremenljive tovariške zemlje, večnega vzora tovarišije ubogega moškega zemljana... Vlak je brzel proti Firenzi. V našem vagonu je postalo zopet živahno. Vsi so pripravljali sebe in prtljago. Nervoznost je spodila utrujenost kakor mačeha pastorko, kadar je prihajal dolgo pričakovani gost. Doseči cilj — pa četudi ga ni težko doseči — to je človeku vsekdar zadoščenje. Topot je dobro delo tudi meni, ki sem tolikokrat zavil mimo cilja. Vlak je ropotal med hišami — florentinsko predmestje se je črtalo skozi okna s konturami hiš in z lučmi na ulicah in z oken. Naposled se je vlak ustavil pod streho na veliki postaji, ki kaže velikomestem značaj. Na postaji je bilo vse v lučeh, polno vrvenja, gibanja, prometa. Veliki slavoloki, številne zastave, imperatorski naslovi. Noseč prtljago smo korakali skromno in tiho pod njimi. Počastitev je veljala kralju Viktorju Emanuelu, ki je tega dne obiskal Firenzo in otvoril mednarodni knjižni sejmi. Zvečer, kratko pred našim prihodom, se je vrnil na vlak in proti Rimu.

Zunaj na ulici je bil živahen promet. Firenza je blestela v vedri in blagi noči. Italijanske Atene so nam dale streho. Ob plapolanju zastav, ki so jih florentinski patrioti izobesili raz hiše, smo krenili v hotel «Corona d'Italia» na Via Nazionale, polni želje, da se nam Firenza razodene v jutranjem solnem kakor Julija hrepenečemu Romeu...

cijonarje teh podjetij. Kakor se nam poroča, bodo imeli gospodje okrog «Naše Straže» priliko dajati odgovor pred sodiščem. V časopisne polemike se ne bo nihče spuščal. Gospodje pri «Naši Straži» se bodo zagovarjali in bodo dajali odgovor kazenskemu sodniku. Če se bomo mi v političnem boju enakih sredstev poslužili, naj se pa gospodarske ustanove, ki res stojijo pod patronažo klerikalcev, za posledice zahvalijo gospodom v Cirilovi tiskarni.

m Hramovna Slava pravoslavne vojne kapele Sv. Cirila i Metodija slaviče se 24. o. m. službo Božjom u 9 časovai sečenjem slavskog kolača v kancelariji vojnog sveštenika. Posle podne u 16 časova vojničko veselje uz koncerat vojne muzike u krugu kasarne Vojvode Mišića (Tržaška cesta). Gragjanima pristup slobodan.

m Vsi člani Glasbene Matice, tudi oni, ki niso bili na turneji, se vabijo na nedeljski sestanek ob 14. uri. Dame v koncertnih, gospodje v črnih oblekah. — Znaki.

m K nakupu senaterija. Kakor smo se informirali na kompetentnem mestu, se je akcija za nakup sanatorija «Petрово selo» v smislu sklepa občenega zbora trgovskega gremija, ki se je vršil dne 9. tm., že uvedla s tem, da se prične te dni z nabiranjem deležev po 1.000 Din ne le v Mariboru, marveč tudi po drugih krajih mariborske oblasti. Določeno je, da se plača ena četrtina podpisanih deležev takoj, ko postane nakup perfekten, nadaljne četrtine pa po preteku vsakega nadaljnjega drugega meseca, s čemur bo dana možnost, da se objekt tekom pol leta popolnoma izplača. Pozdravljamo tozadevno akcijo trgovskega gremija z resničnim zadoščenjem, tembolj, ker grozi nevarnost, da izgubimo v Mariboru ta prepotrebni zavod popolnoma, ker se, kakor smo informirani, koncu tega meseca sploh zapre. Zato opozarjamo nat zavezno vse pridobitne kroge Maribora i okolice, da podpisujejo po svojih močeh deleže, ker je edino na ta način mogoče, da se ohrani sanatorij svojemu namenu in pride v roke institucije, ki ima vse predpogoje, da se dvigne zavod na tisto višino, katero zasluži in ki si jo vsi želimo.

m Ljudska univerza. V ponedeljek ob 20. uri predavanje inž. Ferdo Lupša: «Moja potovanja po Siamu». Skioptične slike!

m Za zlet JČL v Celje se je prijavilo okrog 100 oseb. Lahko pa se tudi udeležijo neprijavljeni, ki dobe jutri zjutraj na kolodvoru pred odhodom vlaka ob 4.57 makaznice za polovično vožnjo od gg. Doležala ali Bureša. Zajuterk in obed stane 28 din. Naročen je tudi fotograf za slikanje udeležencev na gradu, kjer bo poleg govora o Celjskih grofih tudi petje znanega seksteta pod vodstvom gosp. svet. Deva.

m Priprave Celjanov za jutrišnji izlet JČ. lige v Celje. Zadnja številka «Nove dobe» prinaša prirčen pozdrav izletnikom iz Maribora in Ljubljane, ki se pripeljejo na kongres JČ lig v Celju ter poziva Celjane, da naj jih svečano sprejmejo ter tako manifestirajo za idejo kulturnega in nacionalnega pobratimstva med Čehi in Jugoslovani. Mestni župan in srezki poglavar sta izdala poseben razglas, v katerem opozarjata na pomen tega kongresa ter nazivata meščane, da naj goste kar najpriskrejeje sprejmejo. To priča, da Celjani posvečajo tej prireditvi izredno pozornost, vsled česar je dolžnost mariborskih prijateljev jugoslov.-češkoslovaške vzajemno-

sti, da pohite v Celje v kar najčastnejšem številu.

m Posebni vagoni za izletnike v Celje. Ravnateljstvo drž. železnice je brzojavno naročilo mariborskemu postajaščelniku, da pripravi za jutrišnji izlet JČ lig v Celju tri posebne vagona. Opozarjamo vse udeležence, da se poslužijo teh vagonov, legitimacije za polovično vožnjo dobe na postaji.

m K otvoritvi Tyrševega doma v Pragi so se včeraj, kakor naknadno izvemo, odpekali še ss. dr. Goriškova in Peričeva ter bratje Cir. Hočevar, Šlahta in Ješovnik, tako, da se udeležijo m. sok. župa tega slavlja z osmimi člani.

m Tukajšnja Podružnica Jugoslov. Matice prosi vse gg. poverjenike, da se oglasijo ob uradnih urah (torek in četrtek od 3.—4. ure) v društveni pisarni Sodna ul. 32. Prosimo, da se javijo tudi tisti, ki bi hoteli prevzeti poverjenišтво v kakem uradu ali podjetju. Tajništvo.

m Mestno kopališče. Prejeli smo: Mestna uprava je z 21. majem otvorila zopet dravsko kopališče. Obiskovalci in poznavatelji kopališča pa se zelo čudijo novemu kopališkemu redu. Talko je sedaj od 9.—11. ure dopoldne določeno kopanje za dame, od 11. ure naprej pa za gospode. Ta odredba ni v skladu niti z moralno, niti z zdravstvenimi momenti. Le malenkostno število dam si lahko privoščijo kopanje v dopoldanskih urah. Velika večina pa zlasti iz revnejših slojev, ki si ne more privoščiti letnega odmora, kaj šele morskega kopališča, je naveza na ves poletni čas na Dravo. Poiskati si mora torej prosto kopališče ob Dravi. Kdor pa nemoralno išče, ali ne bo našel na prostem, kjer se bodo morale dame slati, več prilike za svoje namene? Ni ali tudi v moralnem oziru bolj priporočljivo, ako uporabljata to kopališče oba spola, saj je vendar kopališče pod nadzorstvom. Pomislimo še to, da bodo one dame, ki so bolj sramežljive in si ne bodo hotele iskati prostega mesta za kopanje, morale kopanje, ki je tako potrebno za telo ob vročih poletnih dneh, popolnoma opustiti. S to odredbo se gotovo Mestna uprava v moralnem in zdravstv. oziru ne izogne onemu, kar je nameravala, temveč odpira nemoralni vrata na stečaj. Dovolj je, da se loči oddelek kabin za moške in ženske, kakor je bilo že lani odredjeno. S tako drakonično odredbo pa mestna uprava — o tem smo trdno prepričani — ne bo žela priznanja, še manj pa bo v katerikoli oziru imela kak pozitivni uspeh. Zdi se nam, da bo nasprotno.

m Ključavničarji-Slovenci, pozor! — Tovarna vijakov na Teznu se iz nas norce brije. V št. 94 «Tabor» sem čital oglas, da iščejo «orodje-ključavničarja». Šel sem v tovarno in se ponudil. Uradnik me poleg drugega vpraša, če znam nemški. Odgovoril sem, da ne in da pri delu nemščine ne rabim ter tudi ne tolmača. Čez nekaj časa pride inženir, seveda govori samo nemški. Vrnili so mi knjižico, češ da ni nič. Meneč, da so že koga sprejeli, odjadram iz tovarne. V «Taboru» št. 105 pa na moje veliko začudenje čitam zopet isti razglas, da tovarna vijakov išče «orodje-ključavničarja». Tako se torej ta tovarna iz nas slovenskih ključavničarjev norca dela. — Karl Kobal, ključavničar.

m Zveza nastavljenecv denarnih zavodov in velepodjetij v Sloveniji, s sedežem v Ljubljani, podružnica Maribor, je imela 21. maja prvi redni ustanovni občni zbor. Izvoljeni so bili, predsednik Miha Mohr, podpreds. Konrad Zigman, tajnik Mihael Mlakar, blagajnik Mirolj

slav Vabšek; namestnik Jakob Šerec, revizorja Franjo Lavrenčič in Jakob Krušič, Ptuj. Občni zbor je potekel v popolnem zadovoljstvu ter polni udeležbi članov. Ker navedeno društvo podpira svoje revne člane, ter izplačuje tudi posmrtnice, se opozarjajo vsi nastavljeni velepodjetji, da v lastnem interesu javijo svoj pristop. — Tajnik.

m Gasilno društvo v Pobrežju praznuje na binškošni pondeljek 20letnico gasilstva v Pobrežju z odlikovanjem zaletljivih 20letnih gasilcev. Na to slavnost že danes opozarjamo.

m Tedenski izkaz o nalezljivih boleznih v mestnem okoliščju mariborskem od 15. do 21. maja. Skratinka ostalo 16 novih 3 ozdravilo 8 ostane 11. Ošpice ostalo 2 novih 3 ozdraveli 2 ostanejo 3.

m Pecen meso. V pondeljek dne 25. maja 1925 od 8. ure naprej se bo na prosti stojnici pri mestni klavnici prodalo približno 160 kg govejega mesa po 9 din. za 1 kg. Prodaja samo konsumentom po 1-2 kg.

m Nepopolne »Zvonec«, »Dom in Svete«, »Slovane«, tudi posamezne številke kupuje tudi po najvišjih cenah Ljudska knjižnica, Narodni dom I.

m Kvartet Richter igra v nedeljo zjutraj in zvečer v hotelu Halbwild. Krasen senčnat vrt. 1096

m Tombola prostov, požarne brambe v Mariboru se vrši neprekinjeno v nedeljo, dne 21. junija. Glavni dobitek so motorno kolo, šivalni stroj, zlata moška ura, jedilni servis, voz lesa. Nadalje je še več drugih dartil, vse skupaj v vrednosti 45.000 Din.

Sport.

: M. O. (Službene objave.) V nedeljo, dne 24. maja 1925. se vrši prva pokalna tekma med S. K. Ptuj : S. K. Svoboda v Mariboru na prostoru ISSK. Maribora. Sodnik g. Nemec, sportno nadzorstvo g. Bergant. Obenem se poslednjič opozarja reflektante za sodniške izpite, da oddajo svoje prijavnice M. O. — Tajnik.

Kultura in umetnost.

Ob zaključku pedagoškega tedna.

Pedagoški teden je za nami. Tekom šestih večerov so seznanili predavatelji občinstvo z najvažnejšimi šolsko-reformnimi vprašanji. Reformne zahteve so se gibale v jako zmernem obsegu, v meri, ki se danes da in mora doseči. Radikalna reformna stremiljenja gredo preko obstoječih šolskih tipov, za enotno šolo, ki edina popolnoma odgovarja psihološkim in socialnim zahtevam. Po teh bi naj segala skupna, za vse obvezna šola do 14. ali 15. leta; tu bi se deblo cepilo v dve glavni veji: eno bi tvorila mladina, ki se hoče posvetiti ročnim poklicom: njo bi sprejele razne strokovne šole, ki so v tesni zvezi s prakso in bi trajala najmanj do 18. leta; drugo vejo bi tvorila srednja šola; tja bi šla mladina, ki čuti nagnjenje — in zmožnost! — za duševne poklice; ta srednja šola bi bila enotna, t. j. pouk bi bil v gotovi izmeri za vse učence isti, pač pa bi bili z ozirom na individualna nagnjenja urejeni stranski tečaji za poglobljanje v nekaterih predmetih, oziroma za posebne predmete (n. pr. glazba). Tako bi se izobrazba učencev čisto naravnim potom diferencirala in bi bil za visoko šolski študij vsak dovolj pripravljen. — Toliko o zunanjem ustroju bodočega šolstva; nič manjše niso zahteve glede preustroja notranjega življenja v šoli, glede reforme duha. Principi se naj umakne principu disciplinarnega hotenja; učenec naj ne dela, ker mu ukazujejo in mu preté, temveč ker je sam na stvari zainteresiran. Učiteljski uradnik naj se ne umakne učitelju-pomagalcu. Prenehati treba z enostransko nego razuma ter oblikovati celoten značaj, torej vse — duševne in telesne — zmožnosti skladno. V šoli mora vladati atmosfera neomejene zaupnosti in ljubezni do bližnjega; vse življenje v šoli naj bo zgrajeno na principu združnosti.

Ne bilo bi z ozirom na obstoječe razmere umestno, ako bi krožek govoril za neposredno uvedbo šole v očitnem obsegu; v tej obliki še nikjer ni dosledno izvedena in je tudi za naše razmere boljša kot mirne, sigurne evolucije. Zato je krožek določil kot temelj

predavanjem že obstoječe šolske tipe; ako ti v svojem razvoju sledé psihološkim, pedagoškim in socialnim moti- vom — in v to jih bodo gnale razmere! — se bo delovanje vzporednih šolskih tipov vedno bolj zblíževalo; tako bodo n. pr. nižje srednje šole tekom časa gotovo zgubile svoj teoretičen in abstrahirajoči značaj in se v ustroju približale meščanskim šolam. Otrok se v tej dobi visi na realnosti; tu dela z večjo vne- mo, ob enem pa si ustvarja s tem trdno podlago za poznejšo abstrakcijo. Tako bodo s časom izginile zapreke proti stopitvi teh šolskih tipov; ako se je prof. Fink v predavanju izrekel proti tej stopitvi, gotovo ni storil tega iz idejnih, temveč iz praktičnih razlogov, namreč z ozirom na sedanje razmere. Slična je stvar z višjimi srednjimi šolami; tudi tu se bo sodo različni tipi v razvoju približevali, tembolj, ker te šole niso poklicne šole in ker vemo, da prenegla specializacija napravi iz človeka gluh, brezčuten stroj in razdere vezi do so- človeka; tudi tu se mora torej gibati izobrazba pretežno v splošni smeri. — V zunanjem ustroju gre torej razvoj nedvomno v smeri enotne šole; ustvaril bo iz konglomerata, ki je nastajal tekom stoletij iz časovnih potreb, organsko enoto. Gre le za to, da odstranjamo temu razvoju ovire. Bolj pereča je stvar glede notranjega preustroja šole. Če torej obdržimo za sedaj obstoječe šolske tipe ter jih preustrojimo, v kolikor so dani predpogoji za to, delamo tudi v pozitivni smeri. To je upošteval krožek, ko se je odločil za obdelavo vprašanja v tej obliki.

Predavatelji so rešili nalogo zadovoljivo; prof. Šilih je v uvodnem predavanju navedel vse važnejše motive za reformo; točno je orisal preokret v notranjem življenju šole, ki velja seveda za vse kategorije šol, z malimi spremembami: delovni princip, princip združnosti, povdaranje vzgojne naloge šole. Tako so se naslednji predavatelji mogli omejiti v splošnem na zahteve glede zunanje preustrojitve dotične šole. Morda so dobili kateri poslušalci radi tega utis, kot da bi posamezni predavatelji omalovaževali reformo notranjega življenja v šoli. Ne; ravno to smatra krožek kot najvažnejše šolsko-reformno vprašanje. Od tod tudi njegova zahteva po temeljiti pedagoški izobrazbi učiteljskega, ki je prišla do izraza pri predavanju dr. Žgeča; ne bilo bi sicer popolnoma v okvirju teme, a vendar bi bilo umestno, če bi dr. Žgeč močneje povdiral potrebo pedagoške izobrazbe tudi pri učitelstvu višjih kategorij šolstva. Ko je predaval prof. Šilih o splošnih motivih, oblastni šol. nadzornik Senkovič o osnovni šoli, prof. Fink o meščanski šoli, prof. Favri o srednji šoli in končno ravnatelj Humek o nadaljevalnem šolstvu, vedno smo imeli en in isti utis — in predavatelji so ga tudi izražali, naravnost ali „med vrsticami“ —: **predpogoj vsemu nadaljnemu reformatoričnemu delu je temeljita pedagoška izobrazba učiteljskega vseh vrst.** Le tako je dano jamstvo, da bo imel razvoj pravo smer in pravi tempo. Tudi rast šole mora iti od znotraj navzven, nove šolske oblike se morajo roditi iz zdravega šolskega življenja samega; od zunaj oktroirana oblika — četudi morda sloni na najmodernejših principih — je nestvor. A. Osterc.

x Traviata. (Gostovanje g. Popova iz Ljubljane). V vlogi očeta Germonta je nastopil imenovani umetnik, katerega gostovanje v vlogi grofa Lune v Trubadurju je bil svoječasi radosten dogodek za mariborsko gledališko publiko. Tudi topot je utrđil sloves svojih velikih pevskih zmožnosti. Globoka muzikalnost, najodličnejši glasovni material, ki doni v vseh legah enako dovršeno in izvrstno glasovno razpoloženje, vse je pripomoglo k dosegi kolosalnega umetniškega viška v sceni in ariji drugega dejanja. Velik učinek na publiko je bil očividni in umetnik je bil deležen burnega akklamiranja, katerega kar ni hotelo biti konca. Gledališče je bilo polno. H. D.

x France Bevk: Bedak Pavlek. Otroške igre. Trst 1925. Izdala in založila Naša založba. — Pesnik in pripovednik Fr. Bevk se v novejšem času vedno bolj pogloblja v dramsko ustvarjanje. Avtor otroških pesmi je v najnovejši svoji knjigi: »Bedak Pavlek« dal mladini nekaj posrečenih otroških iger. Kn

sega razen uvodne pesmi, glasbenega dodatka in opazk igre: »Bedak Pavlek«, »Skarb in smrt«, »Kraljevič in služabnik«, »Neubogljivci« in »Dobrota je sirota«. — Knjigo toplo priporočamo našemu učitelstvu in vsem drugim ljubiteljem mladinske literature. Pripomnimo še, da je Vinko Vodopivec komponiral pesmi, ki jih v igrah pojo otroci. Skladbe so dodane tej knjigi.

x Beograjski tisk o »Vdovi Rošlinki«. Kakor znamo, je gostovala ljubljanska drama v Beogradu ter igrala med drugim tudi pri nas znano »Vdovo Rošlinko«, delo Cv. Golarja. O uspehu te igre piše v »Politiki« Z. Miličević: »Iz treh dejanj, pisanih brez velikih pretenzij, je režiser g. Lipah ustvaril v igralskem oziru redko uspešno stvar. Bilo je veliko zadovoljstvo videti takšno majhno stvar, co lepo, naravno, in tako živo igrano, tako odlično izdelano. Cela predstava je ostavila neobičajen vtis. Bila še pozdravljena kot »velik uspeh«. Isti kritik zelo hvali župančičevo: »Veroniko Deseniško«, ki so jo ljubljanski igralci takisto vprizorili na beograjskem odru.

x Novi Rod. Prejeli smo 8. številko odlično urejanega mladinskega lista »Novi Rod«, ki ga izdaja »Zveza slovan- skih učiteljskih društev« v Trstu. Prinaša sledeče prispevke: Bile so gore in rav- nine (uvodnik). Janko Samec: Zamorci. — Josip Ribičič: Mefistov izum. — Ivan Vonk: Na veliki senožeti. — Ferdo Pie- mič: Trije kovači — en mož. — Fran- žgur: Prvi pomladančki. — Zrna. — Ko- tičkarjem. List tudi naši mladini toplo priporočamo!

x Planinski vestnik, glasilo »Sloven- skega planinskega društva« ima v 5. št. sledečo vsebino: Ljudevit Stiasny: Po Bambergovi poti na Triglav. — I. M. Mont Everest. — F. S. Copeland: Kanad- ski »Everest«. Kotiček. — Čez hrib in dol. — Obzor. — Društvene vesti. Sledeje rubrike imajo zanimiv drobiž, večinoma o turah po naših gorah in planinah. Pri- ložen je lep posnetek fotografije: »Na Triglavu«.

x Zvonček. 9-10 številka »Zvončak«, ki se je tolikrat prijel naša mladina, ima sledečo vsebino: E. Gangl, Stojan Jankovič (pesem). — Janko Samec, Vesa- la pomlad (pesem). — Jos. Vandot: Ro- manje naše Jelice. Planinska pripovedka s šestimi podobami. — Dr. Ivan Lah, V deveti deželi (gledališki prizor). — Fr. Iločnikar, Naš breg (povest). Lado Jer- še, Simonu Gregorčiču (pesem). — Elvi- ra Dolinar-Sitigova: Naš kralj (življe- njepis z 2 podobama). Fr. Rojce: Pastir- ca - vrtnarica. (Pesem). Ponk in zabava.

Xavier de Montepin:

Skrivnost rdeče hiše.

Roman iz francoskega življenja. 81

Kakih dvajset minut od Rdeče hiše je bila na osamljenem prostoru hišica čudne zunanosti. V tej hiši so stanovali poleti nekateri bogati ljudje, ki so prire- jali tudi zabave.

Nekega dne je šel Henry na sprehod, da malo pozabi na nevoljo.

Seboj je vzela malega Gibbyja, ki je veselo skakal okoli njega. Henry ga je pogledal in pomislil:

Ce se mi ne bi bil zaletel ta psiček med noge, bi bil danes stoboden, prost kot mekoč.

V tem se je približal hiši, ki so jo ime- novali »Koča od Wesla«.

Čim bližje je bil, tem jasnejše je raz- bral glasni smeh in sladke, vesele žen- ske glasove. Pokanje šampanjskih bo- teljk mu je naznanjalo, da biva jo tam mladi ljudje v družbi lepih grešnic.

Oho, si je mislil Henry, ti se pa ime- nitno zabavajo.

Ustavil se je, da sliši odmev tega ve- selja.

V tem hipu je zaslišal sladek, a mo- čen ženski glas, ki je pel živahno pesem tele vsebine:

Zelite, prijatelji, da srečno in veselo živite, tedaj poslušajte moj nasvet: Naj bo dež, naj bo solnce, veselite se in pijte, mislite samo na sedanjost. Pevajte in ljubite, ne mislite na jutri, ko se nam danes smeje sreča.

Henry se ni niti ganil.

Silno je nam uplivala ta posklična pesem. Glas je nadaljeval:

Uživajte mladost, ker veselje mine bi- tro. Kmalu bo prišla zavistna starost, zato se veselite, pevajte in pijte, ne mi- slite na jutri, ker se vam danes smeje sreča.

— Naprej, decal Ponovite refrain v zboru. Izkažite to na čast mojemu rav- natelju orkestra, gospodu Nargentul pravi glas.

Na to so moški ponovili refrain.

Red bi videl to žensko, je dejal

Mislil je, kako bi izpolnil svojo željo. Oprezno se je splazil do ograje, odstrani- nil listje, da je mogel videti v sobo. Vi- del je osem možkih in štiri ženske, od katerih mu je ugajala samo ona, ki je preje pela.

Obrnjena je bila njemu nasproti, dr- žala čašo v roki, ter vstala, da zapoje tretjo kitico. Bila je visoka in vitka, imeti je morala največ dvaintrideset let. Iz njenega prelepega obraza je izhajala odločnost in samozavest. Iz njenih oči je žarel ogenj, bujne ustnice so bile divne.

Lasje so ji bili spleteni v mogočno ki- to in pritrjeni z zlato iglo. Imela je rdečo- kasto obleko od muselina, globoko izre- zano na prsih. Zdelo se je, da počti vsak čas obleka od bujnih prsi. Vrat, roke in truplo so bile dostojne, da služijo ne- smrtnemu Rubensu za model.

Ko jo je Henry videl, mu je sree pri- čelo nemirno biti.

Lepa žena je odpela tretjo kitico. — Bravo, Pamela! so zaklicali na- vzoči.

Ime ji je torej Pamela, je pomislil Henry, preje je govorila o ravnatelj- Nargantu; on je ravnatelj Varieté gle- dališča, dobro, da to vem.

Ta pevka je prišla pozneje na glas- kot izredna lepota in pevka, toda se- daj je bila še nepoznana. Bila je ljubica nekega starega milijonarja, katerega je vedno varala.

Malo potem je bila gostinja končana. Mladi ljudje so odšli se sprehajati po drevoredu.

Zatopljen v misli je Henry šel počasi proti Rdeči hiši. Med potjo je večkrat iz- govoril ime Pamela in zažvižgal refrain pesmi, ki jo je pela lepa pevka.

Drugega dne je krenil z jutranjim vlakom v Paris ter brez vsakega truda zvedel naslov gospodične Pamele.

Pamelina vrata so bila zaprta samo njenim upnikom.

Henryu so se odprla.

Ni omenil Pamelini ničesar, da jo je vi- del včeraj prvič v Maisons-lafittu, tem- več je rekel, da spada že davno med nje- me oboževalce.

— Samo enkrat hočem ljubiti, je go- voril, — ko najdem zaželeno žensko, ne bom dalje več iskal.

Henry je srečal Margerito in je mi- slil, da je našel tako ženo.

Prvi mesec je bilo njuno življenje v Rdeči hiši v Maisons-Lafittu prava sreča.

Henry in Margerita sta se sprehajala roko v roki po dolgih drevoredih v pre- lepi prirodi. Lepa glavica Margerite je sanjarila na ramenih dragega. Henry- jeve ustnice so se skrivale v njenih buj- nih laseh. Če je dvignila Margerita svoj pogled v njega, je storil on isto in spo- jila sta se drug v drugega.

Tedaj jo je Henry privil še tesneje k sebi in kakor preje pogledi, so se zdru- žile njune ustnice v dolg poljub.

Tako so minevale dopoldanske ure.

Ko je pripeklo solnce, sta se hladila v senci. Gibby je skakal okoli njiju ali pa se truden vlegel v bližino.

Henry je odprl knjigo, čital Marge- riti iz nje; ako je čital kako ljubezensko povest, je slušala pesnikove besede, si- cer pa je slušala Henryjev glas, ki je donel kakor najlepša melodija.

Tako so potekali dnevi.

Na večer sta šla zaljubljenca v kras- ne drevored ali sta se vozila s čolnom po Seini. Henry je odložil veslo, Marge- rita se je naslonila na njegovo srce; me- sto besed so govorili poljubi.

Zima je prinesla novo zadovoljstvo.

Dolgi sprehodi po snegu, zaupno šb- ljaje pri zakurjeni peči.

— Oh, je mislil Henry, — vedel sem, da občutim sedaj pravo ljubezen, ki ne pozna konca.

Henry je mislil resno, toda na žalost se je varal.

Ko je zopet prišla pomlad, ni hotel Henry samemu sebi priznati, da mu to življenje, ki mu je bilo blaženstvo, po- staja dolgočasno. Vedno si je moral mi- sliti, da obožuje Margerito bolj kot ne- kdaj, toda ni mogel samega sebe prepri- čati o tem. Zelel je spremembe.

Ni prenehal ljubiti Margerite. Tega ne moremo reči, toda čustvo, ki ga je gojil napram nji, je dobilo drug značaj. Ni več občutil bolesterne strasti, nepresta- nega delirija, ki ga čuti zaljubljenec v bližini svoje drage. Bila je to dobrovolja- na naklonjenost, polna spoštovanja in vdanosti, ki jo goji mož po večletnem zakonskem življenju napram svoji so- progi. Po preteku leta dni še vedno tako ljubiti, je bilo za Henryja več kakor je od sebe pričakoval in smel upati.

K nesreči se Margeritina ljubezen ni tako sprememila.

Srce ubogega deteta je diamant; ako se tako srce komu izroči, tedaj je to za vedno.

Iz znanosti.

Dnevna umrljivost krvnih teles.

V človeškem organizmu se nepretrgoma vrši krogotok postajanja in uničenja staničnih elementov. Že v embriju v maternem telesu se vrši proces propadanja in nastajanja stanic, da, nekateri celo upravičeno menijo, da še nekaj ur po smrti nastajajo nove celice. Japonski zdravnik, dr. Ono iz Tokija je hotel ekzaktno dokazati, koliko rdečih krvnih teles se udeležuje v normalnem razmerju tega procesa. Uporabil je različne metode, da bi dobil zanesljiv rezultat. Izračunal je najprej umrljivost rdečih krvnih teles in sicer najprej, ko je izločil žolčni mehur, ki zavisi od uničenja stanic, potem pa po povprečni življenjski dobi stanic. Prišel je do zaključka, da vsak človek izgubi okoli pol milijona krvnih teles na dan, kar se ujema s številom teles, ki vsebujejo približno sto kubičnih centimetrov krvi. Z drugimi besedami: dnevno se uniči toliko stanic, kolikor jih je v sto kubičnih centimetrih: Isto število stanic se tudi dnevno ustvari. Drug japonski raziskovalec je mogel dognati, da igrajo elementi izumrlih krvnih teles v človeškem organizmu važno vlogo s tem, da vzbude in povečajo plodovitost preživelih stanic.

Znanstvena odklonitev spiritizma.

Ameriški list »Scientific American« je razpisal 1. 1923 visoko svoto onemu, ki dokaže kak nadnaravni pojav. Šlo je predvsem za spiritistične pojave. Posebna učeniška komisija je imela preiskati predložene dokaze.

Proučevanje gradiiva je trajalo leto dni in šele sedaj je omenjeni list objavil poročilo komisije. V vseh primerih je komisija soglasno odklonila možnost, da bi šlo za nadnaravne pojave, le v primeru medija Margera so bila mnenja nekoliko deljena. Eden izmed članov komisije se ni udeležil zadnjih seans s tem medijem, ostali štirje pa so se izjavili tako-le:

Dr. Prince: Moram se izreči v tem smislu, da dosednji poskusi niso mogli dokazati znanstveno točno in nepobitno delovanja nadprirodnih sil.

Dr. Carrington: Ta slučaj je zelo težko presoditi. Prepričan sem, da so se tu pojavile prave prikazni in da bi večje število seans to dokazalo, ako bi bile prirejene bolj objektivno.

Hondini: Prepričan sem, da je vse, kar se je godilo pri seansih, pri katerih sem bil navzoč, zelo premišljena in zavestna prevara in da ta medij ni na nobeni seansi pokazal nikakih nadnaravnih moči, ako jih res ima.

Dr. Compostock: Moja sodba je ta, da točnega dokaza za sedaj še ni, primer sam pa je jako zanimiv in bi bilo dobro, če bi ga dalje preiskali.

Komisija tedaj samo v enem primeru ni dospela k emotnemu odklonilnemu sklepu, v vseh drugih primerih pa je soglasno proglasila, da ne gre za delovanje nadnaravnih moči. To pomeni tedaj toliko kot znanstveno odklonitev spiritizma. (Vesni. r.)

Možgani in genijalnost.

V zdravniškem časopisu »Rene médicale« je obelodanil slavni zdravnik Renault, ki se peča s proučevanjem možganov nedavno umrlega slavnega pisatelja Anatola Francea, zanimiv članek, v katerem konstatira, da so Franceovi možgani tehtali samo 1017 gramov, kar je za moža s težo 75 kilogramov zelo malo. Zdravnik primerja svoj izsledok s študijo nekega drugega učenjaka o možganih slavnega državnika Gambette. Tudi ta je imel primeroma lahke možgane in sicer za 400 gramov več ko Anatol France.

Iz tega Renault sklepa, da genijalnost ne zavisi od možganske mase. Možgani Anatola Francea pa kažejo zelo močno razvite stanice. Vseled tega je Renault mnenja, da je skrivnost človeškega genija iskati v podobi možgan in njih ostri izrazitosti.

Človeku podobne opice v Gvineji.

Kindia, vas v francoski Gvineji, je sila pomemben kraj. Ondi ne bivajo ljudje, temveč okoli 80 človeku podobnih opic. Franc. vlada je pozvala Pasteurjev zavod, da povzdigne opico na višjo, čim bliže človeku ležečo stopnjo. Namen tega eksperimenta je prenos zdravilnih opicnih žlez na bolne človeške organizme. Opice bivajo v hišah in so pod varstvom neke zamorke. Ta jih pelje dnevno dvakrat na sprehod. K obedu se zberejo vedno skupaj pri veliki mizi na prostem, kjer jedo z vilicami in žlicami, ki so nalašč za nje izdelane.

Bajka o potopu.

Indijska bajka pripoveduje, da je nekoč ribič Mann ujel ribo, ki mu je obljubila, da ga bo obvarovala pred veliko povodnijo, če je izpusti v vodo, dočim se bo vse drugo potopilo. Mann jo je izpustil. In zares: kmalu na to je nastal potop. Mann je sedel v čolni, riba — ki je medtem silno zrasla — se je dala vpreči v čoln, pa je odpeljala človeka na vrh neke visoke gore, ki je bil edini obvarovan pred vodo. V ribi se je namreč vtelesil bog Višnu in je tako nagradil pravičnika. Mann je živel dolgo sam, ko pa so vode padle, mu je morje dalo ženo, ki je postala pramat vseh človeštva.

Babilonska bajka je še bolj preprosta. Pravičnik Sit Napiština se je po nasvetu božjem sklonil v ogromno šesteronadstropno ladjo, kamor je skril tudi rodino, domačo živino in semenje, da, celo zlato in srebro. Tako se je ohranil na površini vesoljne povodnje. Bajka pa opisuje bolj obširno grozoto, ki so se dogajale ob potopu. Nevihte in nalive so bili tako grozni, da so celo bogovi trepetali in jokaje sedeli na zidu, ki obdaja nebesa. Ko pa je Sit pristal na gori Nizir in daroval pomirljivo žrtev, so prihiteli bogovi k njemu in se cel osprli med sabo.

V grobih obrisih je prešla ta bajka tudi v sv. pismo stare zaveze; dalje je imela vpliv na egiptansko bajko o potopu. Perzijska bajka ima samo drugačen način rešitve. Tam se kralj Yima reši pod krasen vrt pod zemljo. Kako so Grki spleli pravljico o Deukalionu in Pyrrhu, je večalimani znano.

Bajka o potopu je tedaj potovala po vseh deželah okoli Sredozemskega morja in Indijskega oceana, ne da bi se v glavnih potezih veliko izpremenila. V bajki je ohranjen temen spomin na velike geološke izpremembe v davni predzgodovinski dobi, ki so vili človeštvo silen strah, kateri je šel od rodu do rodu in prišel v obliki bajke celo v zgodovinsko dobo. Človeštvo je bržčas bivalo v času te katastrofe v Aziji. (Po »L. N.«)

Gospodarstvo.

Gospodarski optimizem.

V zagrebškem »Jugoslav. Lloyd« piše S. P. Ključ neprestanemu deževju in drugim lokalnim kalamiteta, ki jih povzročajo vode, prihajo iz vseh delov države povoljni glasovi ozir. izgledi letošnje letine. Njive, vinogradi, sadovnjaki, razne poljedelske kulture, vse je v dobrem stanju ter smemo upati, — če nas le ne iznenadi kaka izvanredna suša, — da nas bo letošnje leto oškodovalo za lanske slabo letino.

V pretežno agrarni deželi je to dejstvo tem pomembnejše, ker krepi splošni optimizem, ki ga opažamo med vsem prebivalstvom in v čila najširšim slojem novih nadej v boljše življenje.

Ta optimizem vpliva tudi na gospodarstvo naše dežele, katera lahko ob dobri letini računa z olajšanjem gospodarske krize, s pocenjenjem, produktivnih stroškov, z večjo kupno močjo denarja in z boljšimi pogoji za promet, zidavo, investicije itd. Povečana letina bo ojačila tudi naš izvoz, kateri že v prvem četrtletju tega leta prinaša 212 milj. din. ali 47 milj. din. v zlatu več kakor lani ob tem času. Že lanske leto je naš izvoz za 1.038 milj. din. nadkriljeval uvoz ter nam tako dal aktivno trgovsko bilanco. To je tako ugoden plus, da je nadaljnje znatno naraščanje našega izvoza osobito še, če mu prištejemo dobro letino — več ko sigurno.

Naraščanje izvoza in zopetno napredovanje naše trgovske aktivnosti bo utrdilo in ojačilo kupno moč dinarijadi in zunaj. Te spremembe utegnejo povzročiti prehodne krize v posameznih gospodarskih panogah in otežkočiti njih napredek, vendar pa brezdvomno značijo narodno-gospodarsko ojačenje in dviganje celokupne naše gospodarske moči. Kot meporne vrednote bodo izbrisale ostanke nezampanja, ki jih še ima inozemstvo napram nam, odprla se bodo vrata sredstvom in kapitalu, ki nam ga za rešitev naših ekonomskih problemov in za konsolidacijo ekonomskih razmer na vsej črti primanjkuje. To je prav za prav eden glavnih, ako ne edini veliki vzrok gospodarske krize, ki je težko zadela našo industrijo.

Jasno je, da mora naša skupščina podpirati razvoj razmer s kar najhitrejšim in boljšim funkcioniranjem in s stvarnim delom; oblast in vlada pa morata izvesti reforme in ustvariti zakone, ki naj utrdijo pravno sigurnost in izenačijo obstoječe neenakosti v državi, tako

kakor to zahteva ustava, ki pozna zgolj enakopravne in enake državljane.

Med perečimi vprašanji je n. pr. reforma davčnega sistema, za katero ni vzroka, da bi že dalje odlašali z njo.

POTNIKI ZA ZEDINJENE DRŽAVE.

Po ameriškem zakonu o priseljivanju iz leta 1924, pride v Zedinjene Države lahko kot nedoseljenec »tujec«, ki obiskuje Zedinjene Države začasno kot turist ali začasno po opravi ali za »bavos«. Zgodilo se je nekolikokrat, da so taki potniki, ko so prišli v deželo, iskali zaslužka, in nekateri so ga tudi našli. Ministrstvo dela (Department of Labor) stoji — po čl. 15 istega zakona — na stališču, da je tak potnik izpremenil svoj status in izgubil pravico bivanja v deželi.

Ne le, da se taki nedoseljenec deportirajo, ampak s svojim postopanjem škodujejo tudi potnikom, ki prihajajo v deželo v popolnem soglasju z zakonom; kajti oni utrjujejo sum ameriških doseljeniških oblasti, da poskušajo obiskovalci pod pretvezo, da so le potniki, izigrati zakon in se stalno naseliti v deželi, in zaradi tega postopajo z največjo strogostjo; če se temeljito ne prepričajo, da je dotični nedoseljenec res prišel le kot turist ali potnik, ne sprejmejo niti bona za garancijo, ampak ukažejo deportacijo.

g Preizkusi gnojenja pri okopavinah.

Koruza, krompir in krmska pesa potrebujejo za svoj razvoj precej dušika, ki ga dobijo samo deloma v hlevskem gnoju. Popolen učinek gnojenja teh rastlin se pokaže pa šele z umetnimi gnojili, posebno s hitro delujočim žilskim solitrom. To so dokazali nešteti preizkusi v Sloveniji in drugod. S žilskim solitrom se gnoj pri prvem okopavanju koruze, krompirja in krmske pese, pri čemer se ta sol enakomerno raztrosi po vsej zasejani ploskvi. Pri prvem okopavanju se zmeša z zemljo in pride s pomočjo zemeljske vlage h koreninam. Gnojilni preizkusi, ki so se prejšnja leta uveljavili v Sloveniji, se bodo letos nadaljevali. Take priproste preizkuse izvede lahko vsak kmetovalec. V ta namen dobi za vsak preizkus na parceli od 100 četvornih metrov po 2½ kg čil. solitra brezplačno, če se zaveže to delo natančno izvesti in o uspehu poročati Poddelegaciji proizvajalcev žilskega solitra v Ljubljani, Grubarjevo nabrežje 16. Potrebna navodila dobi obenem dostavljen.

Zanimivosti.

Bogata Amerika.

Bajen procvit bogastva onstran oceana.

— Čudež mehanike.

Pred nekaj meseci je izšla v nekem newyorškem listu risba, ki kaže, kako stria Sam sedi udobno na grmadi vreč — polnih dolarjev, seveda — dočim v spoštijvi oddaljenosti čepita najbogatejša kralja starega sveta Krokos in Midas, vsa začudena zbog tolikšnega bogastva. Grmada dolarjev pomeni namreč bogastvo tristo dvajset milijard dolarjev, narodno premoženje ameriških Zedinjenih držav. Kako se pač ne bi najbogatejši močje starega sveta čutili berače sprčo takih zakladov! Saj oni za svoje imetje ne bi mogli kupiti petine sveta. Amerika pa to — kajpa le v teoriji — lahko stori. Narodno premoženje Anglije, Francije in Nemčije skupaj tvori zgolj tri četrtine narodnega imetja Zedinjenih držav, dočim so pred desetimi leti bile te države veliko bogatejše nego takratna Amerika.

Odkod poteka to bogastvo? Naprosil sem — pravi ameriški novinar — nekega

kralja denarne republike, naj bi mi pojasnil nečuten dotok denarja. Številke, ki jih je navedel, so ključni k durim, ki vodijo v to svetovno zakladnico.

Velik čarovnik bajnega ameriškega bogastva je mehanika. Niti zemeljski zakladi: premog, rude in petrolej ne prinašajo tolikega bogastva kot stroji. S pomočjo stroja si je Henry Ford pridobil tekem 15 let milijardo dolarjev, s pomočjo stroja je njegovo imetje v petih letih dvakratno prekosilo imetje dotlej najbogatejšega Amerikanca Rockefellera. Ne prirodna bogastva in tudi ne borza, ampak stroj je tisti, ki dela Amerikanca bogate.

Zanimivo je, kako hitro se v Ameriki izpreminja posameznikovo imetje. Premoženje si lahko naglo pridobi, a ga lahko tudi hitro izgubi. Tako je 1. 1922. navedlo 67 oseb čez 1 milijon dolarjev dohodkov na leto. Dva izmed njih sta plačala še leta 1915. davke od 5000 dolarjev dohodkov, 28 jih je šele leta 1921. navedlo 300.000 dolarjev dohodkov. Trideset mogotcev, ki so leta 1915. navedli dohodke čez 1 milijon, pa je do 1. 1922. prišlo na rakovi poti tako daleč, da ste jih zaman iskali med milijonarji.

Vendar pa ne smemo soditi imetja zgolj po davkih. Amerikanci se pač vedo izmuzniti davčnemu vijaku. Dovolj je, ako investiraš del dohodkov v kako novo podjetje in že se davki znižajo. Vzlic temu pa plačujejo Amerikanci skoraj 2 milijona davkov na leto. Največ plačujejo v New Yorku, kjer pride na osebo 383 dolarjev ter v Columbiju, kjer odpada na pokameznika 523 dolarjev, dočim iznaša drugod obdavčenje, preračunano na posameznika, le 195 dolarjev.

To so vsote, s katerimi se ne more meriti nobena evropska država. Amerika lahko zbere na borzi — seveda teoretično — vso industrijo sveta. Na vemo, ali je kje na svetu strašnejša armada kot je ta prenapolnjena zakladnica.

Zanimivo je, da imajo Zedinjene države ameriške manjši proračun nego marsikatera evropska država. Tako v Ameriki ne izda država niti centa za gledališče. Za newyorška gledališča skrbi bankir Otto H. Kahn. Ljudske knjižnice, razni dobrodelni in znanstveni zavodi itd. zavise prav tako od milijonarjev, pri čemer je dovolj omeniti tudi v Evropi znana imena: Rockefeller, Morgan, Astor. Tudi mnoge univerze so last milijonarjev in v njih se šolajo mladenci, ki bodo znali tudi v življenju širiti vero v boga Zlato ter vsepirjati mamonižem svojim otrokom. Kdor pravi, da naša doba ni prijazna bogatašem, se silno moti. Treba je le pogledati v Ameriko: odkar svet stoji, ni bilo takih bogatašev. Slika, ki prikazuje bajnega staroverskega bogataša in kralja Kreza kot oskubenega Nemaniča na tleh pred ameriškimi kapitalom, je tedaj povsem resnična.

»Stajerski kleti« Prijetno sedeti, Jabolčnik, vino Nikjer tako fino, Nikjer tak po ceni Še v krčmi nobeni.	Če žalostna duša In v grlu je suša Le v »Stajerski kleti« Ti idi sedet. Tam kaplja iskrea, Veselo obeča!
---	---

Koliko stara hoče biti žena

odloči ona sama stem, da svoj obraz ne guje ali zanemari. Žena ostane vedno mlada, ako rabi Fellerjevo Elsa obrazno pomado, ki stori kožo v najkrajšem času belo, mehko, nežno in čisto. Za racionalno nego las naj se uporablja Elsa-pomada za lase! Enako moški, ki nečejo biti plešasti! Za poizkus 2 lončka za 36 dinarjev ako se pošlje denar vnaprej, ali pa 45 dinarjev po povzetju od LEKARNARJA EUGEN V. FELLER v STUBICI DONJI Elsatrg 201. Hrvatska.

Radio

Nabavam za radio aparate — od najznamenitnejše tvornice, forej najboljši kakovosti — priskrbim vsa potrebna dovoljenja za instalacijo v najkrajšem času, in prevzamem tudi vse posle instalacije. Dolžina valov nad 5000 km. Po potrebi priskrbim tudi vsa dela aparatov.

Gospodarska pisarna
dr. Lainšic
Maribor, Wildenrainerjeva ulica 6
1077 Telefon 314

Po ceni se prodajo

skoro nove trgovske mize (pudlni) in štelaže v krojaški delavnici Grajski trg 3. 1087

Pristopajte k Jugoslovnski Matici.

Lažnjivoc je vsakdo, kdor trdi da tvrdka 400
A. VICEL,

MARIBOR, Glavni trg 5
ni znižala za 20%, cene, vse kuhinjske posode, kakor: emajlirane, pločevinaste, težke znamke »Herkules« ter lažje vrste, češkega proizvoda, lite, železne, posteklene in prvostvne duplo težke aluminijeve posode iz prvostvnihih tovarn, k temu porcelanaste, kamenite in steklene robe itd. Toraj si lahko danes vsaka, tudi najrevnejša gospodinja nabavi to blago. Prej nego kupiš pri konkurenci, informiraj se pri tej tvrdki, a cenah!

Pohišstvo

spalnice, jedilnice, kuhinje in drugo po konkurenčnih cenah samo pri Šercer in drug, mizarstvo, Vetrinjska ulica 8, dvorišče. 988

Čiste steklenice od Slatinske vode kupuje M. Berdajs, trgovec, Maribor. 984

Ugodna naložitev denarja! Dve trgovski hiši v Grazu, ob glavni cesti na vogalu. Ena ima kovačijo, druga pa gostilno, se ugodno prodasta. Na tančnejša pojasnila daje restavracija Götz, Maribor. 1066

Kokoši po Din 30 za komad se takoj rodajo. Kepitarjeva ulica 8. 1101

Stanovanje, dve sobi, kuhinja in malo vrta se zamenja z enakim ali več sobami. Naslov v upravi „Tabora“. 1055

Kupim otroški voziček; ponudbe na L. M. Tržaska c. 39. 1095

Vino, pristen ljutomerčan po nizki ceni se toči v špezijski trgovini Ivan Slavinec, Stritarjeva ul. 20, Maribor. 1088

Lepa zračna soba s prostim vhomom v sredini mesta se odda. Naslov v upravi „Tabora“. 1084

Dnevno sveže kuhano, prekajeno meso, gajal, prvovrstne kranjske klobase kakor tudi vse vrste trpežnih klebas se dobi pri Rudolf Welle, Gospodarska ulica 23. 1092

Celje-Maribor. Zamenjam stanovanje v Celju za rodbinsko stanovanje v Mariboru s 3 sobami. Naslov v tajništvu DS Cankarjeva 1 Maribor. 1090

Kupim pletilni stroj št. 10 Ponudbe na Segulin Frano, Aleksandrova 35, Studenci pri Mariboru. 1093

Privatna uradnica išče stanovanje s hrano s 1. junijem. Ponudbe na upravo „Tabora“ z označbo cene pod „Mina“. 1099

Cenj. daman naznanjam, da se dobijo v mojem novourejenem ateljeju krojnih vzorcev vsakovrstni

pariški in dunajski kroji na mero

kakor tudi normalni kroji na izbiro. Dobijo se tudi kroji za otroke in deklice. Ustmena in pismena naročila z vpslano sliko ali prepisom se takoj izvrše.

Obrnite se na

Specialni atelje krojnih vzorcev v Mariboru, Aleksandrova cesta 19/I, na hodniku. 756

LED

vsako množino po nizki ceni se dobi vsakčas pri

IZIDORU COPETTY

Vojašniška ulica šte. 5. 872

Na željo se dostavi tudi na dom.

KAVARNA MESTNI PARK

V nedeljo dne 24. maja koncertira od 16. do 19. ure pri lepem vremenu)

žel. glazbeno društvo „DRAVA“ s popolno godbo.

SPORED:

1. Koračnica: Mladi vojaki	V. Parma
2. Valček: Moj sen	E. Waldteufel
3. Ouverture: Orfej v podzemlju	Offenbach
4. Orientalna scena: Zbor dervišev	G. Sebek
5. Foxtrot: Eno malo prijateljico ima pač vsak mož	F. Lehár
6. Fantazija iz opere „Lohergrin“	R. Wagner
7. „U boj“ iz opere Zrinjski	Zajc
8. Pesem Sladke male deklice	V. Hollaender
9. Potpourri: „Beograd v noči“	Sedlaček
10. Koračnica: Strmino in krepko	F. Fianta
- In še razne druge komade. 1085

Trgovske informacije

iz vse države, zlasti iz Slovenije, kakor tudi Italije, Francije, Angleske in Holandske dobavlja točno

ALOMA COMPANY
LJUBLJANA 1086

KLUB - BAR

Pat & Patachon

samo 1063

soboto 23.,
nedeljo 24.,
ponedeljek 25.

novi spored

V gostilni B o l i č i č na Pobrežju

v nedeljo dne 24. maja

VRTNI KONCERT

V dvorani ples. 1091 Vstopnina prosta.

KO SI HOČETE ODPOČITI

v senčnatem vrtu, pri dobri kavi in najboljših vinih, obiščite na novo otvoreno in preurejeno kavarno 1098

PROMENADA

Solidne cene. Solidne cene.

Po pregledu svojega blaga posebno znižane cene!

Nabavljalci naj si ogledajo novo izstavljene cene v naši izloži in uverili se bodo, da one niso prazne reklame

B. Veselinović & Komp., Maribor,
Gospodarska ulica 26. 1069

POZOR! Abonenti se sprejemajo na hrano. 15 Din dnevno. 1097
Restavracija „KOSOVO“
Maribor, Grajski trg 1.

Tečajji za strojepisje, slovensko in nemško stenografijo.

Zasebni učni zavod Ant. Rud. Legat, Maribor.
Začetek dne 2. junija 1925.

Vpisovanje in prospekti v trgovini s pisalnimi stroji Ant. Rud. Legat & Co., Maribor, samo Slovenska ulica 7. - Nobene podružnice! Telefon 100.

Rogaška Slatina

najmodernejše zdravilišče v naši državi. — Jako ugodno subalpinski podnebje. — Sezona od 1. maja do 30. septembra.

Svetovno priznana zdravilišča za kronične bolezni v želodcu in črevih, za jetrne in ledvične bolezni, debelost, žolčni kamen in putiko. — Mineralna voda Rogaške Slatine je priznana istovredna z ono v Karlovih varih in Marijinih laznih na Češkem. — Prospekte pošilja brezplačno: Ravnateljstvo zdravilišča, cenike in pogoje za nakup mineralne vode daje: zastopnik za Maribor in okolico: M. Berdajs, Maribor.

PROMETNI ZAVOD ZA PREM OG D. D. V LJUBLJANI

prodaja premog iz

SLOVENSkih PREM OG OVNIKOV

vseh kakovosti, v celih vagonih po originalnih cenah premogovnikov za domačo uporabo kakor tudi za industrijska podjetja in razpečava na debelo

INOZEMSKI PREM OG IN KOKS

vsake vrste in vsakega izvora ter priporoča češkoslovaški in angleški koks za livarne in domačo uporabo, kovaški premog, črni premog in briquete

Naslov

355

PROMETNI ZAVOD ZA PREM OG D. D. V LJUBLJANI
Miklošičeva cesta 15/I.

Cene vinu zelo padle

Cenj. občinstvu naznanjam, da se dobi zajamčeno pristna dalmatinska črna vina

po Din 9[—] liter

v moji restavraciji Vojašniška ulica 5.

Za obilen obisk se priporoča

Izidor Copetti.

Hišni posestniki.

Vabilo k

rednemu občnemu zboru

društva hišnih posestnikov za Maribor in okol. v Mariboru

ki se vrši v sredo, dne 27. maja 1925 ob pol 20. uri (pol 8. uri zvečer) v Götzovi mali dvorani, Aleksandrova cesta šte. 3, s sledečim dnevnim redom:

1. Poročilo o delovanju odbora v društvenem letu 1924.
2. Odobrenje računskega poročila za leto 1924.
3. Volitev odbornikov.
4. Volitev treh preglednikov računov.
5. Določitev članarine za leto 1924.
6. Pojasnila o novem stanovanjskem zakonu.
7. Predlogi in slučajnosti.

Cenjani člani!

Govorilo se bo o raznih vprašanjih, torej Vas najljubše vabimo, da pridete v polnem številu. Tisti hišni posestniki, kateri še niso vpisani v društvo, dobijo lahko članske izkaznice pri vstopu k zboru, proti vplačilu članarine.

ODBOR.

Zadružna elektrarna r. z. z o. z. v Ormožu.

Vabilo na

REDNI OBČNI ZBOR

zadružne elektrarne r. z. z o. z.

ki se vrši

v sredo, dne 3. junija 1925 ob 8. uri zvečer

v hotelu „Bauer“ — v klubovi sobi — po sledečem dnevnem redu:

1. Poročilo načelstva o letnem računu.
2. Odobritev letnega računa.
3. Sprememba pravil.
4. Določitev cene toku.
5. Slučajnosti.

Pripomba: V slučaju, da bi občni zbor ob 8. uri ne bil sklepčen, se vrši v smislu § 26 zadružnih pravil ob 9. uri zvečer drugi občni zbor, ki je sklepčen pri vsakem številu navzočih zadružnikov.

Načelstvo.